

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**ПОРІВНЯННЯ ПРАКТИЧНИХ СИСТЕМ ТРАНСКРИПЦІЇ ЯК
СПОСОБІВ ПЕРЕДАЧІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ**

Студентки ІV курсу групи Пкор 21-19
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Корейська мова та література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.06 Східні мови та літератури
(переклад включно) перша - корейська

Коломоєць Юлії Леонідівни

Науковий керівник:

ст. викл. Тогобицька А. І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ЯК СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ.....	5
1.1. Поняття практичної транскрипції.....	5
1.2. Системи передачі корейської мови	8
1.3. Проблеми транскрипції корейської мови.....	12
Висновок до Розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2 ПЕРЕДАЧА ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗА ДОПОМОГИ СИСТЕМ ТРАНСКРИПЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ.....	18
2.1. Транскрипція корейських імен	18
2.2. Транскрипція топонімів.....	24
2.3. Транскрипція традиційних страв	27
Висновок до Розділу 2.....	31
ВИСНОВКИ.....	32
АНОТАЦІЯ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	36
ДОДАТКИ.....	38

ВСТУП

Останнім часом дипломатичні та економічні відносини між Україною та Південною Кореєю розвиваються та виходять на новий рівень, тому українці все частіше знайомляться з корейськими реаліями: в наших магазинах з'являються різноманітні корейські девайси та гаджети, корейська косметика, а в новинах та газетах — корейські імена, назви компаній і міст тощо. Саме тут перекладачі стикаються з проблемою передачі корейських слів українською, оскільки існують різні способи передачі корейської мови як латиницею, так і кирилицею. Вже багато років вчені не можуть дійти до спільної думки, як точніше передати корейські терміни та власні іменники на інші мови. Тому це й породжує багатоваріантність, незлагодженість та неорганізованість у сферах перекладу та спілкування.

Актуальність теми дослідження зумовлена швидким зростанням популярності корейської культури і мови. Корейська мова є однією з найпоширеніших мов у світі, частково завдяки зростаючому впливу корейської культури на міжнародні відносини, економіку та масову культуру. Тому, щоб забезпечити ефективне спілкування з корейцями, дуже важливо мати можливість передавати корейські поняття за допомогою транскрипції.

Однак корейська мова має кілька різних систем транскрипції і це може викликати труднощі у їх вивченні та використанні. Крім того, кожна система має свої переваги та недоліки, які необхідно враховувати при виборі практичної системи для використання. Тому вивчення систем транскрипції корейської мови є дуже важливим для покращення забезпечення ефективного вивчення та використання корейської мови.

Тема практичних систем транскрипції була досліджена в роботах Л. Р. Концевича, А. А. Холодовича, Ю. А. Ковальчук, М. І. Матусевича, Е. Д. Поліванова, Кім Йонгі, Кім Сонхуна, Кім Хвана, Лі Хьобока та багатьох інших.

Виходячи з актуальності дослідження, **мета роботи** – розглянути та порівняти практичні системи транскрипцій корейської мови, визначити їх спільне та відмінне.

Завдання дослідження: розглянути поняття системи практичної транскрипції та її використання; дізнатися про існуючі системи передачі корейської мови; порівняти передачу лексичних одиниць за допомогою систем транскрипцій на прикладах корейських імен, топонімів, традиційних страв.

Об'єктом дослідження є способи передачі лексики корейської мови.

Предметом дослідження є практичні системи транскрипції корейської мови.

Матеріал дослідження: корейська лексика (імена та прізвища, топоніми та назви страв корейської кухні).

Методи дослідження: основними методами є метод аналізу структур різних систем та метод порівняння для визначення подібних та відмінних особливостей систем.

Наукова новизна роботи полягає у створенні аналізу практичних систем передачі корейської мови, розгляду та класифікації особливостей систем транскрипції.

Практичне значення: курсова робота може бути використана в практичній діяльності перекладачів, вона стане в пригоді для студентів, для розуміння схеми передачі корейських лексичних одиниць на інші мови. У результаті цього дослідження можна скласти рекомендації щодо вибору системи транскрипції корейської мови, яка найкраще відповідає конкретним потребам користувача.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1

СИСТЕМИ ТРАНСКРИПЦІЇ ЯК СПОСОБИ ПЕРЕДАЧІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

Завдання точної та адекватної передачі іноземних слів українською мовою є досить важливим у сфері налагодження комунікацій. Завдяки цьому можна затвердити єдине написання власних іменників, термінів і це полегшить сприйняття та запам'ятовування конкретних міст, назв організацій та імен людей.

Однак з цього випливає наступне питання, як краще передавати власну назву на іншу мову, щоб уникнути багатоваріантності – за вимовою чи написанням? Для виконання цього завдання перекладачеві необхідно враховувати специфіку графічної системи різних мов, оскільки не дотримуючись цього, може виникнути те саме багатоваріантне відтворення транслітерованого слова.

Як приклад візьмімо прізвище українського поета Т. Г. Шевченка, англійською це прізвище передають як *Shevchenko*, польською – *Szewczenko*, німецькою – *Schewtschenko*, а французькою – *Chevtschenko*. Дивлячись на ці розбіжності, можна зрозуміти що існує необхідність створення однієї універсальної системи транскрипції, згідно з їх усунення.

1.1 Поняття практичної транскрипції

Передача іноземних лексичних одиниць на мову, що використовує іншу систему письма, завжди була актуальною проблемою. Довгий час дотримувалися суворої побуквеної транслітерації, яка має великий недолік: використовуючи такий спосіб, оригінальне звучання слова часто втрачається. До середини ХХ століття це не грало ніякої ролі, оскільки зв'язок між країнами підтримували зазвичай письмово через нерозвиненість засобів зв'язку, які б передавали інформацію звуком. Тож головною вимогою під час передачі власних назв була не звукова подібність, а

графічна. Звукова подібність стала важливою лише тоді, коли виникла необхідність передачі власних назв рідною мовою на іноземну. (Левицький, Славова & Борисенко, 2006).

Тому в середині ХХ століття перекладачі почали активно використовувати транскрипцію задля передачі власних назв зі збереженням оригінального звучання. Завдяки практичній транскрипції можна збагатити лексичний запас мови, виконуючи транскрипцію власних імен чи термінів. Термін «практична транскрипція» був введений радянським лінгвістом А. М. Сухотіним у 1935 році, а А. А. Реформатський популяризував його (Реформатський, 1996, с. 11).

З часом, багато лінгвістів дійшли до власного розуміння та бачення що таке практична транскрипція, тому визначення можуть різнитись, але все одно мають один сенс.

Її популяризатор – А. А. Реформатський - був впевнений, що «Практична транскрипція – це запис іноземних імен та назв за допомогою орфографічної системи мови, на яку вони передаються; спосіб додачі слів однієї мови в текст іншої з приблизним збереженням її звукового образу у вихідній мові, а також з можливим врахуванням написання в оригіналі та сформованих традицій» (Реформатський, 1996, с. 45).

М. П. Кочерган вважав, що транскрипція – це спосіб запису усного мовлення з метою найточнішої передачі вимови (Кочерган, 2008, с. 121).

За А. В. Суперанською: «Практична транскрипція – це спосіб передачі слів однієї мови засобами звичайної орфографії іншої мови за для потреб практики – преси, наукової та художньої літератури, картографії, реклами, бібліографії та іншого. Практична транскрипція має на увазі вихідний матеріал, процес передачі і його кінцевий результат» (Суперанская, 2017, с. 15).

В. Н. Ярцева писала, що «практична транскрипція — це запис іншомовних слів засобами національного алфавіту з урахуванням їх вимови. Практична транскрипція ґрунтується на правилах передачі графем або графічних сполучень однієї мови графемами або графічними сполученнями іншої мови, причому на відміну від

транслітерації ці правила повинні враховувати те, як графеми і графічні сполучення вимовляються в кожному конкретному випадку» (Ярцева, 1990, с. 517).

Проаналізуючи ці декілька визначень, можна сказати, що практична транскрипція – це запис слів іноземної мови задля точного відтворення їх звукового образу.

Практичну транскрипцію слід відрізнити від транслітерації та перекладу. Зазвичай, практичну транскрипцію використовують при передачі лексичних одиниць, коли переклад зробити неможливо, тобто, слова запозичуються з однієї мови в іншу, без їх перекладу. Практична транскрипція може передавати слова з іноземної мови лише літерами алфавіту, коли транслітерація може використовувати допоміжні знаки за необхідності. Практична транскрипція передає вимову слів, намагаючись максимально точно передати звучання, за допомогою заміни фонем, що ненаявні в мові, на яку роблять транскрипцію, а транслітерація передає слово побуквено з одного алфавіту літерами іншого.

Спільним для транскрипції та транслітерації є лише те, що вони передають слова з вихідної мови на будь-яку іншу, проте необхідно пам'ятати, що їх способи досить різняться.

А. А. Реформатський підкреслює, що «практична транскрипція покликана вводити іншомовні слова і їх поєднання в текст, не виходячи за межі прийнятого алфавіту, тобто без введення нових букв або особливих діакритичних значків» (Реформатський, 1996, с. 204).

Використання практичної транскрипції часто призводить до деяких втрат. Тому під час передачі слів, через різницю у фонетичному складі мов, виникають неточності.

Під час передачі іншомовних слів за допомогою практичної транскрипції на українську мову, часто з'являються непритаманні для неї комбінації літер. Однак треба надавати перевагу звуковій відповідності над буквеною, оскільки саме так можна наблизитись до більш точної передачі слів (Дідух, 2012 с. 196).

Практична транскрипція використовується для таких цілей:

- 1) Передачі текстів мертвих мов, що мали важкодоступну та маловідому писемність (давньоперська, грецька);

2) Передачі більш доступними заходами текстів живих мов зі складною писемністю (китайська, корейська, арабська);

3) Для передачі власних імен і неперекладних живих мов – в обмежених випадках, наприклад, під час багатосторонніх інтернаціональних зв'язках (Суперанская, 2017 с. 33).

Оскільки практична транскрипція зберігає ідентичність, її часто використовують в таких галузях:

- Вивчення мови. Транскрипція допомагає людям, що знаходяться на початковому етапі вивчення мови, ознайомитись із вимовою, покращити навички розуміння мови на слух та практикувати вимову.

- Лінгвістичні дослідження та аналіз. Полегшує вивчення структури та особливостей розмовної мови в різних контекстах.

- Передача власних назв. За допомоги транскрипції, можна передати з однієї мови, на іншу такі поняття: географічні об'єкти, небесні тіла, установи, назви організацій, фірм, готелів, ресторанів, газет, журналів, творів образотворчого мистецтва. (Дорошенко, 2006)

Отже, практична транскрипція – це відтворення звукового образу іноземного слова за використанням алфавіту іншої мови. Вона використовується за для передачі імен людей, кличок тварин, топонімів, астронімів, назв організацій, книг та ін.

1.2 Системи передачі корейської мови

Здавна існують різноманітні способи передачі корейської мови латинським чи кириличним алфавітами. Тож існують певні відмінності між передачею звуків у різних системах практичної транскрипції і це дещо ускладнює написання власних іменників та термінів.

На даний час в Південній Кореї найчастіше використовують такі системи практичної транскрипції латиницею, як: систему Макк'юна Райшауера, що офіційно використовувалася з 1939 до 2000 року, та Нову латинізацію корейської мови, яка з 2000 року та по сьогоднішній час використовується на офіційному рівні. Однією з

найбільших відмінностей між цими двома системами є наявність діакритичних знаків у системі Макк'юна Райшауера, в той час, як у Новій латинізації корейської мови ці знаки відсутні.

Розгляньмо систему Макк'юна Райшауера трохи детальніше. Розробники цієї системи не намагалися передати точний запис слів, оскільки прагнули зробити її менш науковою і простішою для повсякденного використання (The National Institute of the Korean Language, 2017). Проте вони не змогли уникнути використання діакритичних знаків, оскільки корейська мова має більше голосних літер ніж латинський алфавіт. Дивлячись на таблицю внизу, можна побачити брєве – діакритичний знак, що використовується на позначення голосних літер ㅓ [ǒ], ㅜ [yǒ], ㅡ [ǔ]; дифтонгу ㅜㅓ [wǒ] та ㅟ [ǔi].

Таблиця 1.1 (George M. McCune, 1961, с. 6)

ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ	
a	ya	ǒ	yǒ	o	yo	u	yu	ǔ	i	
ㅙ	ㅛ	ㅜㅓ	ㅜㅕ	ㅘ	ㅙ	ㅚ	ㅜㅓ	ㅜㅕ	ㅟ	ㅟ
ae	yae	e	ye	wa	wae	oe	wǒ	we	wi	ǔi

Також в системі Макк'юна Райшауера придихові приголосні ㅋ, ㅌ, ㅊ, ㅍ позначаються як k`, t`, ch` та p` та відрізняються від звичайних приголосних лише апострофом (див. таблицю 1.2 внизу). Такий діакритичний знак нерідко сприймався не як знак за для позначення звуку, а як знак поділу на склади в слові. Наприклад, слово 마케팅 – [mak`et`ing], що складається зі складів ma, k`e та t`ing може бути помилково поділене на склади як mak`, et`, ing.

Таблиця 1.2 (George M. McCune, 1961, с. 6)

ㄱ	ㄲ	ㄴ	ㄷ	ㄸ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅃ	
k	kk / k	n	t	tt / -	r / l	m	p	pp / -	
ㅅ	ㅆ	ㅇ	ㅈ	ㅉ	ㅊ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅎ
s / t	ss / t	- / ng	ch / t	tch / -	ch' / t	k` / k	t` / t	p` / p	h / -

Продовження табл. 1.4

Африкат	ㄷ	ㅌ	ㅈ
	j	jj	ch
Фрикативний	ㅅ	ㅆ	ㅎ
	s	ss	h
Сонорні носові	ㄴ	ㅇ	ㅇ
	n	m	ng
Сонорні плавні	ㄹ	ㄹ	
	r, l		

Приголосні ㄱ, ㄷ, ㅂ на початку слова позначаються як [g], [d], [b], а перед голосним чи в кінці слова – як [k], [t], [p] (National Academy of the Korean Language, 2001 с. 218). Наприклад: 행복(haengbok), 밑 (mit), 밥 (bap).

Плавний сонорний приголосний ㄹ [r/l] перед голосним позначається як [r], а перед приголосним чи в кінці слова – [l] (National Academy of the Korean Language, 2001 с. 220). Однак відносно передачі цього приголосного ще досі не існує однієї думки. Л. Р. Зіндер вважає, що ці звуки є позиційними алофонами однієї фонемі: [r] зустрічається між голосними, [l] – в інших положеннях, наприклад: 달 [tal] - місяць, 어디로 [odiro] - куди, 뚫다 [tult'a] – свердлити (Зиндер, 1979, с. 154). Рамстедт Г. вважає, що сонанти [l/r] – є однією фонемою, що позначає в корейській мові одну графему. Він підкреслює, що «корейська мова трактує звуки [l/r] як одну фонему, протиставляючи одночасно коротке [r] до довгого [ll] (G. J. Ramstedt, 1968, с. 176).

Перейдімо до систем, що використовуються в українській мові – системи А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича. Відразу ж хочеться відзначити, що ці дві системи були розроблені в 1950-60-х роках радянськими сходознавцями, тому жодна з цих систем не є офіційною в Україні, проте вони використовуються через відсутність власне української.

Першою створеною системою є система А. А. Холодовича, яка була опублікована в його «Нарисі граматики корейської мови». На її основі Л. Р. Концевич створив власну систему в 1960-х роках (Концевич, 2013). Ці системи транскрибування досить схожі між собою, але все ж таки мають деякі відмінності.

Перша відмінність – це спосіб передання африкати ㅈ на початку, всередині та в кінці слова. А. А. Холодович стверджує, що її треба передавати як [чж], проте Л. Р.

Концевич вважає, що більш точним буде позначення [дж]. Останній аргументує це тим, що літера ㅈ є повнодзвінким приголосним і тому його можна передавати лише звукосполученням [дж] (Концевич, 2013, с. 45). Коли, А. А. Холодович впевнений, що африката ㅈ є дзвінкою і тому передає її як [чж] (Холодович, 2014, с. 76).

Наступною йде зображення фонем ㄹ [r/l] в середині та в кінці слова. Л. Р. Концевич підкреслює, що в словах, де ця фонема стоїть між голосними перед ㅅ [x], то вона має передаватися як [p], а в кінці слова вона має передаватися як [ль] (Концевич, 2013, с. 47), проте А. А. Холодович у своїй системі передає цю фонему в кінці слова як [л] (Холодович, 2014, с. 77). Л. Р. Концевич аргументує це тим, що цей звук є плавним сонорним приголосним середньої м'якості, тому більш точно його буде передати звукосполученням [ль] (Концевич, 2013 с. 47).

Ще одна відмінність в цих системах є позначення таких сонорних носових приголосних як ㄴ та ㅇ . А. А. Холодович позначає ці літери як [н] та [нь] (Холодович, 2014, с. 78), в той час, як Л. Р. Концевич вважає, що їх можна позначати однаково, тобто в обох випадках позначати ці приголосні як [н] (Концевич, 2013 с. 46).

І останнє – позначення голосних літер ㅓ та ㅗ . В системі А. А. Холодовича літера ㅓ передається як [ɔ], а ㅗ – [o] (Холодович, 2014, с. 79). Це було зроблено за для розрізнення цих двох голосних. Однак в системі Л. Р. Концевича ці літери не розрізняються та разом позначаються як [o] (Концевич, 2013 с. 48).

Отже, існують різні системи передачі корейської мови латинською та кирилицею. Одні найвідоміші з них – система Макк'юна Райшауера та Нова латинізація корейської мови, що передають корейську мову латиницею, та системи А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича, що передають її кирилицею. Ці системи багато в чому схожі між собою, але в той самий час мають деякі незначні розбіжності.

1.3 Проблеми транскрипції корейської мови

Головними проблемами у сфері транскрипції є відсутність в Україні системи практичної транскрипції з корейської мови на українську та використання натомість різних іноземних систем, які досить складно адаптувати під вимоги української мови.

Зараз в Україні для транскрипції використовують системи А. А. Холодовича (Холодович, 2014, с. 77) та Л. Р. Концевича (Концевич, 2013, с. 54). Також останнім часом можна побачити тенденцію до створення перекладачами особистих систем практичних транскрипцій, які часто спотворюють передачу звукового складу мови та ще більше плутають людей, що незнайомі з корейською мовою. Система Л. Р. Концевича, створена на основі транскрипції А. А. Холодовича, була розроблена в середині 1960-х рр. і є неактуальною, тому перекладачі нечасто звертаються до неї. Загалом, цю систему використовують при перекладі спеціалізованої літератури, а от під час перекладу у сфері медійного простору або у загальному вжитку можна побачити найбільш неочікувані форми перекладу власних імен, топонімів чи безеквівалентної лексики, оскільки перекладають їх зазвичай на слух, без використання систем та правил, або використовують варіанти корейських слів записаних латиницею.

На нашу думку, відсутність єдиної системи української практичної транскрипції корейських лексичних одиниць призводить до таких проблем, як:

1. Відсутність однаковості та упорядкованості у перекладацькій сфері.

Через це з'являються різні варіанти транскрипції слів, що бентежать не лише перекладачів, але й звичайних людей. Також зараз можна побачити таку тенденцію, що кожен, хто вивчає корейську мову, вважає, що може транскрибувати лексику з корейської мови українською за допомогою суб'єктивного сприйняття, що є великою помилкою (Дідух, 2012, с.182). Це призводить до проблеми уніфікації корейської лексики та плутанини. Так з'являються такі слова «кочудян», «кочуджан» та «гочуджан», замість «кочхуджан» (고추장).

2. Велика відмінність у фонетичному плані між корейською та українською мовами.

В корейській мові є багато приголосних та голосних звуків, що непригаманні українській. Наприклад придихові приголосні ㅋ, ㅌ, ㆁ, ㅍ; подвоєні приголосні ㄲ, ㅃ, ㄸ, ㅆ, ㅊ; нерозрізненість [p] та [л]; наявність двох носових приголосних – ㄴ ([н] середньоязиковий приголосний) ㅇ ([н] задньоязиковий приголосний); голосні ㅓ [o] та ㅜ [o]; а також дифтонги ㅑ, ㅕ, ㅗ, ㅛ та інші (Концевич, 2013, с. 87).

Також, коли в українській мові наявна м'якість та твердість приголосних, дзвінкість та глухість, то в корейській мові таке явище слабо виражене і приголосні поділяються за іншою класифікацією: звичайний приголосний – придиховий – подвоєний (ㄷ-ㅌ-ㅊ, ㅈ-ㅉ-ㅊ, ㅆ-ㅆ-ㅆ).

Така відсутність протиставлення твердих і м'яких, дзвінких і глухих приголосних в українській мові призводить до трансформації звучання корейського слова при передачі його засобами української фонетики і графіки. Зазвичай у лексичних корейзмах української мови придихові приголосні передають сполученням приголосного з [x], а напружені – подвоєними приголосними, хоча нерідко в українських текстах і придихові, і напружені корейські приголосні передані звичайними приголосними (Синишин, 2007).

Також це призводить до труднощів у позначенні певних звуків при транскрипції українською мовою. Через це перекладач має підбирати найбільш близьку літеру української мови, що позначає звук корейської мови. Тому в результаті, слово може загубити важливу фонетичну інформацію, таку як подовження, м'якість або/та твердість літер.

Найбільш яскравим прикладом такої проблеми може стати позначення носового приголосного [ㅇ]. Через те, що в українській мові, так і в будь-яких інших слов'янських мовах, не існує схожої фонемі, то за системою Л. Р. Концевича її передають як [н], що може дещо збентежити, оскільки таким самим чином позначають літеру «ㄴ». На думку Синишина, цей звук мав би передаватися як [нг], оскільки така передача є найбільш близькою до корейської вимови (Синишин, 2007). Такі розбіжності у позначенні звуків призводять до неточностей при передачі лексики та можливих непорозумінь у майбутньому.

3. Відсутність взаємооднозначної відповідності під час транскрипції слова із вихідної мови на мову перекладу та навпаки.

Іншими словами під час ретранслітерації корейського слова з латинської транскрипції українською, можна побачити деяку відмінність у написанні вихідного слова. Це відбувається через втрату певної фонетичної інформації.

Якщо, наприклад, взяти корейське прізвище 최, що загальноприйнято записується латиницею як Choi, то українською його записують як Чхве. Однак якщо взяти це транскрибоване українською мовою прізвище, та повторно транскрибувати його англійською, наприклад для заповнення міжнародних документів, то його написання зміниться і буде виглядати як Chwe, що дуже далеко від оригіналу (Lee, 2017). Таким чином зв'язок між словом вихідної мови та транскрибованим словом зникає.

Наведемо ще один приклад неусталеності із роботи О. М. Щегель, де йдеться про випадок, коли ім'я відомої корейської фігуристки 김연아 було перекладено на англійську як Yu-na Kim (або Yuna Kim). Українські журналісти, які не знали як звучить ім'я спортсменки в оригіналі, запозичили написання з англійської мови та у своїх статтях і репортажах у більшості випадків писали про фігуристку Юну Кім (а також Ю-на, Ю-На та Ю На). Однак якщо це ім'я знову передати корейською, отримаємо 김유나 (або ж 김윤아), що є зовсім іншим іменем (Щегель, 2009, с. 80).

Також у своїй роботі О. М. Щегель звертає увагу на послідовність написання імені і прізвища. У корейській мові прізвище завжди стоїть перед іменем, що також властиво і українській мові, особливо у офіційному мовленні. Проте в англійській мові є мовна традиція, яка зумовлює записувати спочатку ім'я, а потім прізвище, і журналісти завжди її дотримуються. Їх українські колеги зазвичай просто копіюють написання корейських імен та прізвищ і не звертають увагу на їх розташування (Щегель, 2009, с. 80).

4. Неможливість точного відтворення корейських власних іменників українською через системи транскрипції слів латиницею.

Оскільки корейська і українська системи письма дуже різні (корейська мова має складове письмо, в той час, як українська – фонологічне) українцям, навіть при знанні літер, дуже складно читати корейською. Тому для передачі певних лексичних одиниць, перекладачі, що не знайомі з корейською мовою та писемністю, використовують латинізацію корейської мови – так звану мову посередник для перекладу з корейської на українську мову. Однак без знання системи транслітерації досить складно передати поняття точно, без викривлення слова. Наприклад, назва

столиці Південної Кореї – Сеул латиницею записується як Seoul і може буде передане українською як Соуль, або навіть Сеул. Також ім'я та прізвище одинадцятої президентки Південної Кореї – Park Geun-hye – Пак Гинхе, транскрибують як Пак Кінхьо або Пак Кинхе.

5. Конфлікт між історичною традицією та існуючими правилами транскрипції.

Оскільки мова не стоїть на місці та постійно змінюється, багато перекладачів не знають як транскрибувати власні назви, а саме корейські імена та прізвища: враховуючи давню мовну традицію, що передає слово з похибками, чи використовуючи нові системи, які можуть призвести до відсутності одностайності та упорядкованості. О. М. Щегель стверджує, що «Деякі корейські імена були транскрибовані українською мовою досить давно і закріпилися в ній у такому вигляді. В основному це імена відомих людей, політичних діячів: Кім Ір-Сен, Кім Сен-Ір тощо. Ці імена протягом багатьох років відомі українцям саме в такому вигляді, тому замінювати їх аналогами, що відповідають правилам сучасної транскрипції (Кім Іль-Сон, Кім Сон-Іль), недоцільно» (Щегель, 2009, с. 82). Проте нижче він говорить, що зараз необхідно транскрибувати імена та прізвища за сучасними правилами. Це відноситься до запису корейських прізвищ «최», «가» та «석», що нерідко передаються українською як «Цой», «Кагай» та «Шек» замість «Чхве», «Ка» та «Сок».

А. С. Ступінь вважає, що причинами таких різноманітних способів передачі власних іменників може бути:

1. Неправильний переклад ім'я та прізвища на англійську мову;
2. Вплив мови на посередника (відсутність можливості перекласти слово напрямку);
3. Змішання правил транскрипції та транслітерації (Ступень, Овчинникова, 2008, с. 104).

Отже, проблема передачі лексики є досить гострою і через відсутність української системи транслітерації та велику фонетичну відмінність між корейською та українською мовами, з'являються певні труднощі у позначенні окремих слів та їх звуків. Це призводить проблеми уніфікації, ретранслітерації корейських слів та інших проблем.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

У цьому розділі ми розглянули поняття «практична транскрипція» та дійшли до висновку, що практична транскрипція – це запис слів іноземної мови для точного відтворення їх звукового образу. Також ми розглянули різницю між практичною транскрипцією та транслітерацією, дізналися цілі її використання.

Ми проаналізували одні з найвідоміших систем латинізації: систему Макк'юна Райшауера і Нову латинізацію корейської мови, та системи кирилізації А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича. Розглянувши їх, ми знайшли деякі подібності та відмінності між ними. Відмінності між системами латинізації – це відсутність діакритичних знаків, а між системами кирилізації – позначення літер ㅈ, ㅉ, ㅊ/ㅌ, ㅍ/ㅑ.

Також ми дослідили проблеми транскрипції корейських лексичних одиниць українською мовою та дійшли до висновку, що їх причинами є:

- Відсутність одностайності та упорядкованості у перекладацькій сфері;
- Велика відмінність у фонетичному плані між корейською та українською мовами;
- Відсутність взаємооднозначної відповідності під час транскрипції слова із вихідної мови на мову перекладу та навпаки.
- Неможливість точного відтворення корейських власних іменників українською через системи транскрипції слів латиницею.
- Конфлікт між історичною традицією та існуючими правилами транскрипції.

РОЗДІЛ 2

ПЕРЕДАЧА ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗА ДОПОМОГИ СИСТЕМ ТРАНСКРИПЦІЇ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

Лексичні одиниці часто змінюються в чужому мовному середовищі через наближення фонетичного аспекту слова вихідної мови до мови, на яку робилась транскрипція. Як ми говорили раніше, це пов'язане з різницею у фонетиці, неможливості вимови та передачі певних специфічних звуків. Тому кожна власна назва так чи інакше змінюється. Ці зміни можуть бути незначними – коли змінюється лише вимова, можуть бути помірними, коли зберігається приблизна точність написання, а можуть бути й досить великими, та глобально змінювати вид та структуру слова, відповідно до правил іншої мови.

У попередньому розділі ми розглянули такі системи транскрипції корейської мови: система Макк'юна Райшауера, Нова латинізація корейської мови, системи А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича. Між ними є деякі відмінності, які значно змінюють слово та впливають на результат його транскрипції. Тому зараз ми на практичних прикладах розглянемо варіанти передачі слів, порівняємо їх та з'ясуємо переваги та недоліки систем транскрипцій на основі теоретичного матеріалу, поданого вище. Також буде розглянута ще одна версія транскрипції – версія загального вжитку.

2.1 Транскрипція корейських імен українською мовою

Однією з найбільш актуальних проблем є проблема передачі корейських імен українською мовою. Багато перекладачів і журналістів, які не знайомі з корейською мовою, використовують англійську транслітерацію корейських імен, та це призводить до великих змін, що спотворюють ім'я та прізвище до невпізнанності. В

таких випадках не використовують практичні транскрипції, а просто підбирають найближчі по звучанню українські літери до латинських.

Ще досі немає остаточної думки як правильно писати корейські імена та прізвища – записувати всі частини окремо, записувати ім'я разом чи писати його через дефіс. Однак останнім часом все більше й більше українських філологів-кореезнавців віддають перевагу написання імені разом. Аргументують це тим, що таке написання має давню традицію (Концевич, 2013, с. 261). Вважається, що через те, що корейська мова є аглютинативною, тобто має властивість додавання афіксів до основи слова, було б цілком доцільно писати корейські імена одним словом. Також ще однією причиною написання імені разом є фонетична та семантична єдність корейських імен. Зазвичай корейські імена утворюються за допомогою ієрогліфів, значення яких може змінюватись залежно від положення у слові. Тож для збереження форми та значення імені, було б доцільно записувати корейські імена разом, але окремо від прізвища (Chris Doll, 2017). До того ж за правилами нового українського правопису, «корейські прізвища та імена, які завжди стоять після них, пишуться з разом великої букви» (Мазніченко та ін., 2019).

У латинських системах транскрипції корейські імена пишуться по-різному. У латинській системі Макк'юна Райшауера двоскладові імена розділяють дефісом; в інших транскрипціях їх пишуть або разом, або по складах із великої літери. Зустрічаються і роздільні написання корейських імен у два склади (обидва з великої літери) (Концевич, 2013, с.106).

Порівняймо системи латинізації та кирилізації корейської мови на прикладах та розгляньмо їх відмінності.

1) 세종

Згідно із системою Макк'юна Райшауера слово записується як «Sechong», тоді як у Новій латинізації корейської мови – «Sejong».

Ключова відмінність між двома системами у цьому випадку полягає в передачі звуку [ɕ] в другому складі слова. Система Макк'юна Райшауера передає цей звук більш глухо, використовуючи афrikати [tʃ], записуючи його як [ch], в той час, як Нова латинізація корейської мови передає звук [ɕ] дзвінко – [j].

За системою А. А. Холодовича слово має записуватися як «Сечжон», за системою Л. Р. Концевича як «Седжон». Можна сказати, що передача звуку [ɲ] в системі Холодовича є подібною із системою Макк'юна Райшауера, оскільки ці дві системи передають звук більш глухо, в порівнянні із системою Л. Р. Концевича та Новою латинізацією корейської мови, котрі передають цей звук більш дзвінко.

У загальний вжиток ввійшла версія з більш дзвінким варіантом звуку, тож запис слова виглядає так: «Sejong» "Седжон».

2) 문재인

Згідно із системою Макк'юна Райшауера слово записується як «Mun Chaein», тоді як у Новій латинізації корейської мови – «Mun Jae-in». Головною відмінністю є позначення звуку [ɲ]. Так само як і в першому прикладі, Система Макк'юна Райшауера та А. А. Холодовича передає звук більш глухо, тоді як Нова латинізація корейської мови та система Л. Р. Концевича використовує дзвінкий варіант.

У загальному вжитку використовують варіанти «Moon Jaein» та «Мун Чжеін». Можна побачити, що у загальний вжиток ввійшли форми написання імені та прізвища за Новою латинізацією корейської мови латиницею та за системою А. А. Холодовича при записі кирилицею.

Звернімо увагу на запис прізвища латиницею. Він збігається в обох системах латинізації, але майже завжди вживається у формі, яку використовують у загальному вжитку – Moon. Це пояснюється тим, що передача корейських прізвищ не обов'язково має слідувати правилам латинізації. Саме це призвело до того, що зараз корейці перекладають свої прізвища за їх бажанням або ж до найбільш популярних форм латинізації прізвища (Lee, 2013).

Ще однією причиною такого написання прізвища може бути його вимова. Корейці вважають, що вимова прізвища "문" ближча до англійського слова "Moon", ніж "Mun". Тому деякі з них вважають за краще використовувати форму "Moon", оскільки воно більш точно відображає звучання їхнього прізвища англійською мовою (Chris Doll, 2017).

3) 박근혜

У системі Макк'юна Райшауера ім'я та прізвище «박근혜» записується як «Pak Kŭnhye». У Новій латинізації корейської мови воно пишеться як «Bak Geun-hye».

Між двома системами транскрипції є кілька значних відмінностей. У системі Макк'юна Райшауера початковий приголосний [ㅂ] транскрибується як [p], коли він з'являється на початку слова або складу (George M. McCune, 1961). У Новій латинізації корейської мови той самий приголосний передається літерою [b] (The National Institute of the Korean Language, 2017). Це пояснює різне написання прізвища «박» у двох системах: «Pak» за Макк'юном Райшауером та «Bak» за Новою латинізацією корейської мови.

Ще однією відмінністю є передача голосного [ㅡ] у другому складі прізвища. У системі Макк'юна Райшауера використовується діакритичний знак – бреве – для позначення цього голосного звуку, тож його транскрибують як [ÿ], тоді як у Новій латинізації корейської мови голосна подається як [eu].

В А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича всі звуки слова передаються однаково – Пак Кинхе.

Дивлячись на варіант загального вжитку – Park Geunhye/ Пак Гинхе – можна знову побачити відмінність у написанні прізвища латиницею. Це також пов'язано із перекладацькою традицією, як у попередньому прикладі. Ми вважаємо, що ще однією причиною такого запису прізвища може бути вплив корейської поп-культури та ЗМІ, які часто виконують запис прізвищ та імен не за правилами транскрипції. Тому багато корейців, і не тільки, використовують варіант запису прізвища «박» як «Park», бо намагаються відповідати цій широковідомій тенденції. Також очевидна різниця у передачі імені кирилицею. Тут звук [ㄱ] передається українською літерою [г], оскільки він йде після приголосного. Можемо припустити, що це є не перекладацькою помилкою, а першими спробами створення української системи практичної транскрипції.

4) 김정은

У системі Макк'юна Райшауера «김정은» буде записано як «Kim Chŏngŭn», у Новій латинізації корейської мови – «Gim Jeong-eun».

Найперше, що впадає в очі це різне написання прізвища, а саме позначення приголосного [ㄱ]. Як ми зазначали раніше, в системі Макк'юна Райшауера він позначається глухо – [k], в той час, як у Новій латинізації корейської мови – дзвінко – [g];

Основна відмінність між цими двома системами полягає в тому, як вони відображають корейські голосні звуки. У системі Макк'юна Райшауера для позначення голосного звуку [ㅏ] використовується [ō] (George M. McCune, 1961); у Новій латинізації корейської мови для позначення цього звуку використовують комбінацію літер [eo] (The National Institute of the Korean Language, 2017). Крім того, у Новій латинізації корейської мови використовують [eu] для позначення звуку [ㅡ], коли в системі Макк'юна Райшауера використовують [ÿ] (George M. McCune, 1961).

Що стосується приголосних в імені, то система Макк'юна Райшауера використовує [ch] для передачі звуку [ㅈ] (George M. McCune, 1961), тоді як система Новій латинізації корейської мови [j] (The National Institute of the Korean Language, 2017).

За системою А. А. Холодовича ім'я та прізвище має записуватися як «Кім Чонин», за Концевичем – «Кім Джонин». В цьому прикладі знову можна побачити відмінність в написанні звуку [ㅈ], тобто у системі А. А. Холодовича він передається глухо – [ч], а в системі Л. Р. Концевича – дзвінко – [дж].

У загальний вжиток це слово ввійшло у формі запису «Kim Jongun/Кім Ченин». Порівнюючи із поданими вище варіантами, різниця досить велика, тож розберімося чого у загальному вжитку використовують саме цей варіант.

Почнімо з варіанту латиницею «Kim Jongun»: прізвище записане за системою Макк'юна Райшауера, через літеру [k]. Також такий запис зумовлений перекладацькою традицією. Ім'я «Jongun» схоже на спрощений варіант імені «Jeong-eun» в Новій латинізації корейської мови, тому можемо припустити, що така форма вживання імені є помилковою.

Запис імені та прізвища кирилицею – Кім Ченин пояснюють перекладацькою традицією та правилами у системі Л. Р. Концевичем. За цими правилами «Склад 정 ("чон", "-джон") у другій позиції в повних іменах членів правлячої в КНДР сім'ї Кімів

записується як Чен» (Концевич, 2013, с. 347). Вважається, що традиція запису першого складу 정(Чон) як Чен має довгу історію та усталене написання, поширене у загальному вжитку, тому було вирішено залишити такий не цілком точний запис. Можемо сказати, що це приклад помилки в транскрипції, який став винятком із правил і тісно ввійшов у наше повсякденне життя.

5) 최소라

Відповідно до системи Макк'юна Райшауера, 최소라 записується як «Ch'oe Sora», тоді як у Новій латинізації корейської мови воно пишеться як «Choe Sora».

Основна відмінність між двома системами полягає у використанні діакритичного знаку – апострофа – для позначення придихового звуку [ㅍ] у системі Макк'юна Райшауера, та який не використовується у Новій латинізації корейської мови.

За системами А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича ім'я та прізвище записується як Чхве Сора.

У загальному вжитку використовують варіанти імені «Choi Sora» та «Чой Сора». Запис імені латиницею повністю збігається із записом за системою Нової латинізації корейської мови, однак запис прізвища латиницею та кирилицею сильно відрізняється. Таке викривлення прізвища є досить поширеним явищем, яке ми розглядали в прикладах наведених вище, через не знання перекладачами правила перекладу корейських прізвищ з англійської на українську; це є проблемою відсутності взаємодозначної відповідності під час транскрипції слова з англійської на українську.

Є ще один варіант запису корейського прізвища «최», який прийшов до нас із пострадянських часів – Цой. Цей варіант також можна побачити в мережі Інтернет, проте, на щастя, останні роки тенденція такого написання зменшилась.

За для простішого порівняння записів корейських імен та прізвищ корейською мовою див. Додаток А.

Отже, зробивши аналіз корейських імен та прізвищ, ми можемо виділити такі слова, чий запис українською відрізняється від корейського: 박근혜, 김정은 та 최소라.

Це пояснюється або перекладацькою традицією, або відсутністю взаємооднозначної відповідності під час транскрипції корейського слова з англійської на українську.

2.2 Транскрипція топонімів

Правильна передача топонімів з однієї мови на іншу є дуже важливою задачею, яка постає перед перекладачем під час перекладу, оскільки вони є частиною ідентичності та самосвідомості народу. Правильне вживання топонімів може відображати повагу до культури і традицій іншого народу та сприяти розвитку взаєморозуміння між культурами (Дорошенко, 2006, с. 189).

Як і в будь-яких інших мовах, при передачі корейських топонімів на англійську або українську мови можуть виникати певні відмінності чи труднощі. Найперше, це наявність різних варіантів написання однієї і тієї ж назви, через існування кількох систем транскрипції. Як ми вже відмічали вище, така різноманітність систем призводить до різного написання одного й того ж слова, що породжує проблему багатоваріантності. Наступна складність – це передача семантичного значення слова. Через те, що багато корейських топонімів мають специфічне семантичне значення, яке може бути втрачене при перекладі, перекладач має намагатися зберегти значення слова, разом з тим забезпечуючи його зрозумілість та адекватну вимову (Chris Doll, 2017).

Розгляньмо деякі географічні назви, які на нашу думку, мають певні відмінності та неточності в транскрипції:

1) 제주도

Згідно із системою Макк'юна Райшауера слово «제주도» записується як «Chejudo», тоді як у Новій латинізації корейської мови – «Jeju-do».

Основна відмінність між ними полягає в тому, як вони передають звук [ㅈ]. Як ми зазначали вище, у системі Макк'юна Райшауера цей звук записується як [ch], тоді як у Новій латинізації корейської мови він записується як [j]. Крім того, у варіанті слова Нової латинізації корейської мови використовується дефіс, який вказує на те, що «Jeju-do» — це складне слово, що складається з двох окремих слів «Jeju» та «do».

Загалом, обидві системи дотримуються однакового підходу до транскрипції цього слова.

Як що до систем А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича, різниця між ними так само незначна. Вони транскрибують це слово як «Чечжудо» та «Чеджудо». Відмінність так само в передачі звуку [ㅈ].

У загальному вжитку використовують варіант слова «Jeju Province» англійською та «провінція Чеджу» українською. Головна розбіжність полягає в тому, що тут за для запису слова «제주도» була використана не лише транскрипція, а й переклад, що спростило розуміння семантичного значення слова людям, які не знайомі з корейською мовою чи культурою. Тобто був перекладений останній склад слова – «도», як «province» та «провінція». Звернімо увагу на те, що за основу транскрипції слова були взяті Нова латинізація корейської мови та система Л. Р. Концевича відповідно.

2) 백두산

За системою корейської транскрипції Макк'юна Райшауера «백두산» записується як «Paektusan», де [p] позначає приголосний звук [ㅍ] та [t] – [ㅌ], тоді як у Новій латинізації корейської мови – як «Baekdusan», де [b] позначає приголосний звук [ㅂ] та [d] – [ㄷ]. Як ми можемо помітити, основна відмінність між цими двома системами транскрипції полягає у позначенні початкового приголосного звука [ㅍ] та приголосного другого складу [ㄷ].

У системах А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича слово записується однаково – «Пектусан».

Версія загального вжитку слова «백두산» виглядає як «Paektu Mountain» англійською та «гора Пекту» українською. Можна побачити, що тут варіанти використання схожі з першим прикладом, тобто використовується комбінація транскрипції та перекладу. В англійській версії перекладу використовують систему Макк'юна Райшауера, в українській – системи А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича.

3) 전라북도

Відповідно до системи Макк'юна Райшауера слово «전라북도» записується як «Chölla-pukto». У Новій латинізації корейської мови – як «Jeollabuk-do». Головні

відмінності між ними стосуються позначення приголосних звуків [ㅈ], [ㅊ], [ㅌ] та голосного [ㅏ]. Як ми вже зазначили раніше, система Макк'юна Райшауера передає приголосні звуки більш глухо – [ch], [p], [t], коли Нова латинізація корейської мови – більш дзвінко – [j], [b], [d]. За для передачі голосного звуку [ㅏ] в системі Макк'юна Райшауера використовують літеру з бреве – [ǒ], коли у Новій латинізації корейської мови – комбінацію літер [eo]. Також є різниця між поділом слова. Система Макк'юна Райшауера відділяє дефісом «도» – частину слова, що перекладається як «провінція»; Нова латинізація корейської мови відділяє дефісом «북도» – що має значення «північна провінція».

За системою А. А. Холодовича «전라북도» транскрибується як «Чолла-пукто», за системою Л. Р. Концевича – «Чолла-Пукто». Різниця лише в записі самого слова, А. А. Холодович записує другу частину слова з маленької літери, коли Л. Р. Концевич з великої. Обидві системи дотримуються однакового підходу до транскрипції цього слова.

У загальному вжитку використовується варіант «North Jeolla Province» та «Північна (провінція) Чолла». Тут вживається вже згадана нами вище комбінація перекладу та транскрипції. У варіанті латинізації використовується система Нової латинізації корейської мови та у варіанті запису слова кирилицею – системи А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича.

4) 경기도

У системі Макк'юна Райшауера слово «경기도» записується, як «Kyǒnggi-do»; у Новій латинізації корейської мови – «Gyeonggi-do». Головною різницею є запис голосного звуку [ㅑ], який в системі Макк'юна Райшауера позначається за допомогою комбінації голосного [y] та голосного із діакритичним знаком – бреве – [ǒ], та записується разом як [yǒ], у Новій латинізації корейської мови ця літера записується як [yeo]. Також є різниця в позначенні приголосного [ㄱ], про який ми говорили вище.

У системах А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича слово передається однаково, як «Кьонгідо».

У версії загального вжитку використовують варіанти «Gyeonggi Province» латиницею та «Провінція Кьонгі» кирилицею. Тут знову ж таки використана

комбінація транскрипції та перекладу. В англійській версії використовується варіант Нової латинізації корейської мови, в українській – систем А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича відповідно.

5) 연평도

За системою Макк'юна Райшауера «연평도» записується як «Yŏnp'yŏngdo», за Новою латинізацією корейської мови – «Yeonpyeongdo». Різниця між записами цих систем полягає в позначенні приголосних звуків [ㅍ], [ㅌ] та голосного [ㅓ]. У системі Макк'юна Райшауера [ㅍ] позначається як [p`], коли у Новій латинізації корейської мови як [p] без діакритичного знаку. [ㅌ] позначається як [t] та [d] відповідно. Позначення голосного [ㅓ] відбувається так само, як і в прикладі наведеному вище.

У системах А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича «연평도» передається однаково як «Йонпхьондо».

У загальному вжитку надають перевагу формам «Yeonpyeong Island» та «Йонпхендо». У латинському варіанті використовують Нову латинізацію корейської мови разом із перекладом. У варіанті кирилицею можна побачити, що слово написано з помилкою, тобто звук [ㅓ] переданий як [e] замість [йо].

Щоб зручніше порівняти записи корейських топонімів за допомогою різних систем транскрипції, див. Додаток Б.

Отже, порівнявши корейські топоніми, ми можемо сказати, що у загальному вжитку використовують слова не з повною транскрипцією слова, а частковою, поєднуючи його з перекладом. Запис топонімів у системах А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича подібний в багатьох аспектах. Головна відмінність – це запис топоніма 연평도 за версією загального – Йонпхендо, який, на нашу думку, зумовлений перекладацькою помилкою.

2.3 Транскрипція традиційних страв

Зараз все більше і більше людей у світі захоплюється самотутньою корейською кухнею. Вона вирізняється з-поміж інших кухонь світу своїми збалансованими смаками, поживними інгредієнтами та незвичною подачею. В корейських стравах

часто використовують багато свіжих овочів, нежирне м'ясо та ферментовані продукти, які дуже корисні для здоров'я. Тому й не дивно, що корейська кухня стає все більш популярною за кордоном. Проте, це створює проблему правильної транскрипції страв та їх багатоваріантності. Розгляньмо одні з найпопулярніших корейських страв та порівняймо їх запис в різних системах транскрипції.

1) 불고기

Згідно з системою Макк'юна Райшауера слово «불고기» передається як «pulgogi», у Новій латинізації корейської мови – як «bulgogi». Розрізняються вони способом передачі першого приголосного звуку [ㅂ]. У системі Макк'юна Райшауера цей звук позначається літерою «р», тоді як у переглянутій латиниці він позначається літерою «b».

За системою А. А. Холодовича страва записується як «пулгогі»; за системою Л. Р. Концевича як «пульгогі». Головна відмінність у позначенні звуку [ㅂ] перед приголосним [ㄱ] – у А. А. Холодовича він позначається твердо [л], коли Л. Р. Концевич його пом'якшує – [ль] (Концевич, 2013, с. 74). Передача всіх інших звуків відбувається подібно.

У загальному вжитку це слово записують як «bulgogi» та «пулькогі». Варіант латиницею повністю відповідає варіанту Нової латинізації корейської мови; варіант запису слова кирилицею дещо схожий на варіант транскрипції за системою Л. Р. Концевича, але зі зміною передачі звуку [ㄱ] в третьому складі слова. Тут він передається м'якше – [к].

2) 김치

Записуючи слово «김치» за системою транскрипції Макк'юна Райшауера, ми передаємо його як «kimch'i», де літери [ch`] в комбінації з апострофом позначають звук [ㅈ]. За Новою латинізацією корейської мови це слово записується як «gimchi». Тут звук передається як [g]. Ще однією відмінністю є запис першої літери – звуку [ㄱ]. Як ми вже зауважували раніше, в системі Макк'юна Райшауера цей звук передається як [к], а в Новій латинізації корейської мови як [g].

А. А. Холодович та Л. Р. Концевич в своїх системах рекомендують записувати цю страву як «кімчі».

До загального вжитку ця страва ввійшла у формах «kimchi» та «кімчі». Латинська версія запису слова є комбінацією двох систем транскрипції на англійську, наведених вище. Перша приголосна літера [ㄱ] взята із системи Макк'юна Райшауера, а літера [ㅈ] з другого складу – з Нової латинізації корейської мови. У кириличній версії задля позначення звуку [ㅈ] ([чх]) використовують літеру [ч], що є перекладацькою помилкою.

3) 된장찌개

За системою Макк'юна Райшауера страва «된장찌개» записується як «toenjang-tchigae»; за системою Нової латинізації корейської мови – «doenjang-jjigae». Першою відмінністю між транскрипціями є позначення першого приголосного звуку [ㄷ]. Як ми вказували раніше, система Макк'юна Райшауера передає цей звук як [t], а Нова латинізація корейської мови як [d]. Остання відмінність це передача звуку [ㄱ] в останньому складі слова, про яку ми так само говорили вище.

Відповідно до системи А. А. Холодовича слово записується як «твенчан ччіге»; до системи Л. Р. Концевича – «твенджан ччіге». Єдиною різницею в написанні є передача звуку [ㅈ]. У системі Холодовича цей звук передається як [ч], коли у системі Концевича, як згадувалося раніше, - [дж].

У загальному вжитку використовують варіанти, які ідентичні до систем Нової латинізації корейської мови та системи Л. Р. Концевича. Тобто «Doenjang-jjigae» та «Твенджан ччіге» відповідно.

4) 고추장

Система Макк'юна Райшауера записує «고추장» як «koch'u-chang»; Нова латинізація корейської мови – «gochu-jang». Різниця в передачі першого приголосного звуку [ㄱ], який ми вже згадували раніше; в передачі звуків [ㅈ], [ㅊ], що передаються як [ch`], [ch] в системі Макк'юна Райшауера та [ch], [j] в Новій латинізації корейської мови.

Як що до систем А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича різниця між способами передачі слова так само незначна. Вони транскрибують його як «кочхучжан» та «кочхуджан». Відмінність в передачі звуку [ㅈ], як ми вказували раніше.

У загальному вжитку використовують варіанти «gochujang» та «кочудян». У версії латиницею використовують варіант записаний за Новою латинізацією корейської мови, проте без дефіса. Слово кирилицею зазнало значних змін: склад «추» переданий «чу» та останній склад «장» переданий як «дян», що ми вважаємо за помилки.

5) 육개장

Згідно зі системою Макк'юна Райшауера «육개장» записується як «yukkaejang»; за Новою латинізацією корейської мови – «yukgaejang». Як ми бачимо, є відмінність у позначенні звуку [ŋ], який стоїть після приголосного [ŋ]. Макк'юн Райшауер позначає його як [k], коли Нова латинізація корейської мови як [g]. В іншому системи передачі подібні.

Система А. А. Холодовича записує цю страву як «юккечжан», а система Л. Р. Концевича – «юккеджан». Запис слова є подібним, але, так різниться запис приголосного звуку [ɕ], подібно до того, як ми зазначали раніше.

У загальному вжитку використовують такі записи слова «육개장»: «yukgaejang» та «юккедян». Латинська версія слова повністю відповідає Новій латинізації корейської мови. У варіанті кирилицею можна побачити таку ж помилку, як в попередньому прикладі, тобто передачу складу «장» як «дян».

Для порівняння записів корейських страв за системами латинської та кириличної транскрипції, див Додаток В.

Отже, проаналізувавши слова, ми можемо сказати, що такі слова як 김치, 고추장, 육개장 були помилково транскрибовані та використовуються зараз в неправильних формах.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

Під час передачі лексичних одиниць з корейської на англійську чи українську мову за допомогою систем практичної транскрипції неможливо уникнути фонетичних змін через різницю у фонетиці двох мов.

У цьому розділі нами було проаналізовано написання корейських імен та прізвищ, топонімів і традиційних страв латиницею та кирилицею за допомогою систем практичних транскрипцій Макк'юна Райшауера, Нової латинізації корейської мови, А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича. Ми визначали які звуки передаються подібно та мають різницю у записі згідно до систем латинізації та кирилізації. Також разом із варіантами запису лексичних одиниць за правилами практичних систем транскрипцій, ми порівняли версії слів загального вжитку англійською та українською мовами. Близько половина слів з кожної групи мала неточності та помилки.

Ми можемо виділити наступні слова, що ввійшли до загального вжитку в неправильній формі:

- Імена та прізвища: 박근혜, 김정은, 최소라;
- Топоніми: 연평도;
- Традиційні страви: 김치, 고추장, 육개장.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження, ми можемо зробити такі висновки:

У першому розділі нами було розглянуто поняття практичної транскрипції; системи передачі та проблеми транскрипції корейської мови. Ми розглянули найвідоміші визначення практичної транскрипції за А. А. Реформатським, М. П. Кочерганом, А. В. Суперанською і В. Н. Ярцевою та дійшли до висновку, що практична транскрипція – це точний запис звукового образу слів іноземної мови. Також ми обрали дві найвідоміші системи латинізації корейської мови: систему Макк'юна Райшауера та Нову латинізацію корейської мови; системи кирилізації: систему А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича та порівняли їх.

Ми виявили, що головною відмінністю між системами латинізації є використання діакритичних знаків, а саме бреве та апострофу, в системі Макк'юна Райшауера, тоді як Нова латинізація корейської мови їх не використовує. Головна відмінність полягає у позначенні голосних літер ㅏ, ㅑ, ㅓ; дифтонгу ㅗㅜ та ㅛㅜ; придихових приголосних ㅋ, ㆁ, ㆏, ㆑; приголосних ㄴ та ㄷ, які стикаються в середині слова. Системи кирилізації А. А. Холодовича та Л. Р. Концевича, також були проаналізовані, оскільки вони використовуються перекладачами, через відсутність власне української офіційної системи. Нами було з'ясовано, що вони по-різному позначають приголосні звуки ㅈ; ㄴ та ㅇ; ㅍ у кінці речення; голосні ㅏ та ㅑ. В іншому ці системи є подібними.

Далі були розглянуті проблеми транскрипції корейської мови українською. Ми вважаємо, що вони зумовлені відсутністю української системи практичної транскрипції; неузгодженістю та невпорядкованістю у перекладі; відмінністю у фонетичному плані між українською та корейською мовами; відсутністю взаємооднозначної відповідності; відтворенням корейських слів українською через системи транскрипції слів латиницею; конфліктом між історичною традицією та існуючими правилами транскрипції.

В другому розділі ми розглядали та порівнювали передачу лексичних одиниць за допомоги систем транскрипції з корейської мови. Ми проаналізували транскрипції корейських імен, топонімів та традиційних страв. Було з'ясовано, що корейські імена та прізвища записуються окремо з великої літери, згідно з новим правописом. Ми розглянули п'ять корейських імен і ми дізналися, що такі імена як 박근혜, 김정은 та 최소라 в записі українською мають неточності та помилки, що пояснюються або перекладацькою традицією, або відсутністю взаємооднозначності. Нами була помічена тенденція зміни корейського прізвища під час латинізації. Тобто такі прізвища як 문, 박 та 최 записуються як Park, Moon та Choi відповідно, замість Mun, Vak та Choe відповідно до чинної Нової латинізації корейської мови. Пояснюється це виключенням, що дозволяє прізвищам не слідувати правилам транскрипції, а також впливу корейської поп-культури та ЗМІ, що часто записують прізвища не за правилами транскрипції.

Наступною йде транскрипція топонімів. Ми з'ясували, що у загальному вжитку латиницею і кирилицею використовують комбінацію перекладу та транскрипції. За основу беруть Нову латинізацію корейської мови (рідше систему Макк'юна Райшауера) та систему Л. Р. Концевича, а останній склад слова зазвичай перекладають, щоб передати семантичне значення слова. Було виявлено помилку в транскрипції слова 연평도 українською.

Останнім було проаналізовано транскрипцію традиційних корейських страв, де ми з'ясували, що слова 김치, 고추장, 육개장 у загальному вжитку використовуються у помилкових формах. Головними помилками були спрощення кінцевого приголосного ㅈ – [чх] до [ч] у слові «김치»; передача останнього складу 장 як «дян», замість «джан» у словах 고추장 та 육개장.

Можна сказати, що більша частина лексичних одиниць має помилки в транскрипції українською мовою, що зумовлює велику невпорядкованість у сфері перекладу. Цю проблему можна вирішити створенням власне української офіційної системи транскрипції, яка допомогла б уніфікувати запис власних назв.

Наша робота робить лише малий внесок у загальне вивчення цієї проблеми, однак це є першим кроком до виявлення проблеми відсутності практичної транскрипції з корейської на українську та подальшого її створення.

초록

이 논문의 주제는 '한국어 전달 방식으로서의 전사의 비교'다. 최근 한국과 우크라이나의 외교 및 경제 관계가 강화되는 추세를 볼 수 있다. 이 때문에 우크라이나인들이 이전에 본 적이 없는 한국 제품들이 시장에 나와 큰 인기를 끌고 있다. 이것이 우리 논문의 주제의 관련성이 있어서 전사의 외국 단어를 전달하는 데 도움을 주기 때문이다.

이 논문의 목적은 한국어의 전사를 검토하고 비교하며 그 차이와 유사성을 규명하는 것이다.

연구의 목적은 한국어 전사의 개념과 그 활용을 고찰하고, 한국어 전사에 대해 알아보고, 한국 이름, 지명, 전통음식의 예에 표기법에 의한 어휘 전달을 알아본다.

연구의 대상은 한국어의 어휘를 전달하는 방법이다. 조사 자료는 한국 어휘, 즉 이름 지명, 전통음식이다.

첫 번째 편에는 "전사"라는 개념을 검토하고 실제 전사 및 번역의 차이점을 조사하고 그 사용 목적을 알아냈다. 우리가 매쿰-라이샤워 표기법, 국어의 로마자 표기법이 같은 로마자 표기법과 홀로더비치 체계, 콘체비치 체계가 같은 키릴 문자를 표현하는 전사를 살펴봤다.

우크라이나어로 된 한국어의 전사 문제를 조사하여 그 원인이 다음과 같다.

- 번역 분야에서의 통일성과 질서 부족;
- 한국어와 우크라이나어의 음운적 측면에서 큰 차이;
- 원어에서 번역 언어로 단어를 전사할 때 상호 일관성이 부족;
- 한국 고유명사를 로마자 표기하는 전사 때문에 우크라이나어로 정확하게 표기하지 못하는 것;
- 역사적 번역 전통과 기존의 전사 규칙 간의 충돌.

두 번째 편에서 매쿰-라이샤워 표기법, 국어의 로마자 표기법, 홀로더비치 체계, 콘체비치 체계를 통해 한국 이름, 지명, 전통음식을 로마자와 키릴 문자로써 분석하였다. 우리는 어떤 소리가 비슷하게 전달되는지 로마자와 키릴 표기법에 차이가 있는지 알아냈다. 또한 전사의 규칙에 따라 어휘를 쓴 버전과 함께 영어와 우크라이나어의 일반 사용 단어 버전을 비교하였다. 각 그룹의 단어 중에 약 절반이 부정확하고 오류가 있었다. 일반 사용에 잘못된 버전으로 들어간 다음 단어를 강조할 수 있다.

- 이름: 박근혜, 김정은, 최소라;
- 지명: 연평도;
- 전통음식: 김치, 고추장, 육개장.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Дідух, Л. В. (2012). *Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії* (29-те вид.). Київ: ННДІУВІ.
- Дорошенко, С. (2006). *Загальне мовознавство: Навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури.
- Зиндер, Л. Р. (1979). *Общая фонетика*. Москва: Высшая школа.
- Ковальчук, Ю. А. (2011). Проблеми та перспективи створення уніфікованої системи української практичної транскрипції корейських власних назв. *Мовні і концептуальні картини світу*, (36), 468–473.
- Концевич, Л. Р. (2013). *Мир «Хунмин чоньыма»*. Москва: Первое марта.
- Кочерган, М. П. (2008). *Вступ до мовознавства*. Київ: Академія.
- Левицький, А., Славова, Л., & Борисенко, Н. (2006). *Linguistics*. Київ: Знання України.
- Мазніченко, Є. І., Македон, В. Є., Шарабанова, С. В., & Яловнича, І. Л. (Ред.). (2019). *Український правопис*. Наукова думка.
- Реформатский, А. А. (1996). *Введение в языковедение* (В. Виноградов, Упоряд.). Москва: Аспект Пресс.
- Синишин, Р. (2007). *Іншомовні слова корейського походження в українській мові* (Дис. канд. філол. наук). Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка, Київ. Відновлено з http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cIJ8RpTA9oUJ:www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2007/07sripum.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1+&c d=19&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&lr=lang_uk
- Ступень, А. С., & Овчинникова, А. Н. (2008). Перевод имён собственных в корейском языке. *Сборник работ 65-ой научной конференции студентов и аспирантов Белорусского государственного университета*, 3(3), 103–107. Відновлено з <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/108831/1/103-107.pdf>

Суперанская, А. В. (2017). *Теоретические основы практической транскрипции* (2-ге вид.). Москва: Ленанд.

Холодович, А. А. (2014). *Очерк грамматики корейского языка*. Москва: Ленанд.

Щегель, О. М. (2009). Практична транскрипція корейських імен українською мовою: порівняння, проблеми і пропозиції. *Мовознавство*, 1, 76–87. Взято з https://movoznavstvo.org.ua/index.php?option=com_attachments&task=download∓id=345

Ярцева, В. Н. (1990). *Лингвистический энциклопедический словарь*. Москва: Советская энциклопедия.

Chris Doll. (2017). Korean Rōmaniz'atiōn: Is It Finally Time for The Library Of Congress to Stop Promoting McCuneReischauer and Adopt the Revised Romanization Scheme? *Journal of East Asian Libraries*, (165). Retrieved from <https://scholarsarchive.byu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2690&context=jeal>

Lee, T. (2017, 5 липня). *A new proposal on the Romanization Korean Surnames*. Retrieved from http://koreanstudies.com/pipermail/koreanstudies_koreanstudies.com/2013-July/010430.html

McCune, G. M. (1961). *Tables of the McCune-Reischauer System for the Romanization of Korea*.

National Academy of the Korean Language. (2001). The government's new system of romanization for the Korean language. (41-ше вид., с. 215–225).

Ramstedt, G. J. (1997). *A Korean Grammar*. Suomalais-Ugrilainen seura.

The National Institute of the Korean Language. (2017). *Romanization of Korean*. 문화체육관광부 국립국어원. Retrieved from <http://www.korean.go.kr/eng/roman/roman.jsp>.

국립국어원. (2013). *국어문화학교 - 국어전문교육과정 교재*.

오경묵. (2007). 한글로 마자 표기에 대한 국제 기관의 규정과 표기의 실제에 관한 연구. Retrieved from <https://koreascience.kr/article/JAKO200701804458046.pdf>.

장순규. (2019). 한글 된소리의 로마자 표현을 위한 디자인적 관점의 기호 연구. Retrieved from <https://kiss.kstudy.com/Detail/Ar?key=3700814>

ДОДАТКИ

Додаток А

№	Корейською	Система Макк'юна Райшауера	Нова латинізація корейської мови	Система Холодовича	Система Концевича	Варіант загального вжитку
1	세종	Sechong	Sejong	Сечжон	Седжон	Sejong /Седжон
2	문재인	Mun Chaein	Mun Jae-in	Мун Чжеін	Мун Джеін	Moou Jaein /Мун Чжеін
3	박근혜	Pak Kŭnhye	Bak Geun-hye	Пак Кинхе	Пак Кинхе	Park Geunhye /Пак Кинхе
4	김정은	Kim Chŏngŭn	Gim Jeong- eun	Кім Чонин	Кім Джонин	Kim Jongun /Кім Ченин
5	최소라	Ch`oe Sora	Choe Sora	Чхве Сора	Чхве Сора	Choi Sora/ Чой Сора

Додаток Б

№	Корейською	Система Макк'юна Райшауера	Нова латинізація корейської мови	Система Холодовича	Система Концевича	Варіант загального вжитку
1	제주도	Chejudo	Jeju-do	Чечжудо	Чеджудо	Jeju Province/ Провінція Чеджу
2	백두산	Raektusan	Baektusan	Пектусан	Пектусан	Raektu Mountain/ Гора Пекту
3	전라북도	Chŏlla-pukto	Jeollabuk-to	Чоллапукто	Чолла- Пукто	North Jeolla Province/Північна Чолла
4	경기도	Kyŏnggi-do	Gyeonggi-do	Кьонгідо	Кьонгідо	Gyeonggi Province/ Провінція Кьонгі

5	연평도	Yŏnp'yŏngdo	Yeonpyeongdo	Йонпхьондо	Йонпхьондо	Yeonpyeong Island/ Йонпхендо
---	-----	-------------	--------------	------------	------------	------------------------------------

Додаток В

№	Корейською	Система Макк'юна Райшауера	Нова латинізація корейської мови	Система Холодовича	Система Концевича	Варіант загального вжитку
1	불고기	pulgogi	bulgogi	пулгогі	пульгогі	bulgogi/пулькогі
2	김치	kimch`i	gimchi	кімчі	кімчі	kimchi/кімчі
3	된장찌개	toenjang- tchigae	doenjang- jjigae	твенчан ччіге	твенджан ччіге	doenjang- jjigae/твенджан ччіге
4	고추장	koch'u- chang	gochu-jang	кочхучжан	кочхуджан	gochujang/кочудян
5	육개장	yukkaejang	yukgaejang	юккечжан	юккеджан	yukgaejang/ юккедян